

Everzwijnen in West-Vlaanderen: houden of afschieten?

Bob Vandendriessche (Zoogdierenwerkgroep Natuurpunt)

Bijzonder nieuws van het zoogdierenfront uit de provincie West-Vlaanderen: in de bossen van Brugge en omstreken struinen sinds enige tijd everzwijnen rond. Over hoe lang de dieren er al rondlopen, waar ze vandaan komen en vooral wat er mee moet gebeuren, woedt al maanden een geanimeerd debat.

Niet alleen in de Vlaamse pers, maar ook binnen de plaatselijke wildbeheereenheden, onder natuurliefhebbers en bij landbouwers laait de discussie over everzwijnen *Sus scrofa* hoog op. Zo pleit de bekende Bruggeling, auteur en zoogdierenkenner Jan Desmet er resoluut voor om de dieren hun gang te laten gaan. De dierenrechtenorganisatie Gaia pleitte er weer voor dat medewerkers van het Natuurhulpcentrum van Opglabbeek de evers zouden vangen. Beide voorstellen werden -vooral door jagers - afgedaan als veel te arbeidsintensief of gewoon onhaalbaar. Dat ook het afschieten arbeidsintensief was, bleek toen pas na twee maanden en vele honderden manuren inzet van ruim 30 jagers het eerste everzwijn werd afgeschoten. Voor landbouwers echter kunnen de dieren niet snel genoeg verwijderd worden. Beleidsmedewerkers trachten intussen het hoofd koel te houden en maatregelen te nemen die op een zeker draagvlak kunnen reke-

nen. Er is beslist dat de everzwijnen niet kunnen blijven. Intussen wordt naar verschillende manieren gezocht om de dieren te verwijderen en is men nagegaan of en hoe gedupeerde landbouwers eventueel een vergoeding voor schade aan gewassen kunnen krijgen. Veel mogelijkheden zijn er echter niet, wettelijk gezien is de jachtrechthouder verantwoordelijk voor de wildschade. Ook de veiligheid van wandelaars, maar vooral de verkeersveiligheid in het gebied is belangrijk. Zo worden automobilisten door speciale verkeersborden gewaarschuwd voor het gevaar van overstekend wild.

Bosarmste provincie

In recente tijden kwamen in West-Vlaanderen geen everzwijnen voor. West-Vlaanderen is de bosarmste provincie van België en alleen in de zuidwestelijke heuvelstreek die aan Noord-Frankrijk grenst, werden de laatste decennia heel sporadisch everzwijnen gesignaleerd. De regio ten zuiden van Brugge staat bekend als het Houtland en is in tegenstelling tot de rest van de provincie erg bosrijk. Er leven reeën, boommarters en eekhoorns en het gebied grenst aan een bosrijke regio in het aangrenzende Oost-Vlaanderen. Dat de everzwijnen die nu in de bossen rond Brugge rondzwerven, uit Noord-Frankrijk afkomstig zijn en op eigen kracht in het Houtland geraakten, wordt door de meesten onwaarschijnlijk geacht. Toch houden sommigen deze hypothese aan. Uitgezet of ontsnapt uit een privé-domein zijn de meest waarschijnlijke hypothesen. Daarmee is de herkomst van de dieren nog steeds niet publiek bekend. Plaatselijke natuurliefhebbers waren wellicht als eersten van de aanwezigheid van de everzwijnen op de hoogte. Toen ze echter (maanden

Een zeldzaam verkeersbord in het bosarme West-Vlaanderen: opgepast voor overstekend wild! Foto: Bob Vandendriessche

voor de eerste persberichten) melding maakten van een zichtwaarneming, werden ze op ongeloof onthaald. Of er toen al jagers of omwonende landbouwers op de hoogte waren, is niet bekend.

Ander wild

Samen met het everzwijnenverhaal kwam ook een ander fenomeen in de kijker: de talloze uit parken en domeinen ontsnapte reeën, edelherten en damherten in de regio. Hoewel deze grote zoogdieren voor gelijkaardige problemen kunnen zorgen, veroorzaakte hun jarenlange aanwezigheid in het Brugse Houtland veel minder ophef dan die van de everzwijnen. Toch is de aard van het probleem gelijk: het uitzetten (of moedwillig laten ontsnappen) van wild is verboden door de natuur- en jachtwetgeving. Natuurliefebbers die louter pleiten voor de aanwezigheid van grof wild in het Brugse Houtland op zich, riskeren verkeerd te worden begrepen als zouden ze de illegale praktijk van het uitzetten of loslaten, goedkeuren.

Schade en angst

Het is misschien jammer voor wie van ze houdt, maar everzwijnen zijn niet bepaald de onschuldige, aabare dieren zoals ze er misschien uitzien. Hoewel het zelden voorkomt, kunnen volwassen dieren agressief uit de hoek komen, vooral als ze verrast worden of wanneer ze met jongen zitten. Een reëel probleem is de schade aan landbouwgewassen: hoewel everzwijnen vooral in bossen leven, deinzen ze er niet voor terug om 's nachts een open veld of akker te bezoeken. Hoewel de meningen over de werkelijke omvang van het verlies uiteen lopen, investeerden verschillende landbouwers al in een elektrische omheining voor hun oogst. Eén van de everzwijnen veroorzaakte ook al een ongeval toen het de Torhoutse Steenweg opliep. Het dier raakte gewond door een aanrijding en werd nadien afgeschoten door jagers

Postvatten en wachten

Om allerlei redenen, besliste de overheid dus dat de dieren niet konden blijven. Jagers van de plaatselijke wildbeheereenheid kregen de nodige ontheffingen en richtlijnen en vatten post op een hoogzit om de dieren te schieten. Na verloop van tijd werd duide-

Everzwijnen zijn niet altijd zo onschuldig als ze er uitzien Foto: Bob Vandendriessche

lijk dat deze methode alleen niet zou werken. Men deed er maanden over om twee dieren te schieten, terwijl de kudde geschat wordt op minstens 10 en misschien wel meer dan 20 dieren. Vandaag staat de teller op twee geschoten dieren, hoewel door sommigen ook het aantal van vier genoemd wordt. Het is echter niet uitgesloten dat een aantal dieren door stroperij is verdwenen, of dat sommige jagers niet alle geschoten dieren melden. Het aanleggen van lokplaatsen leverde evenmin resultaat, wellicht omdat het voedselaanbod in de regio tot nu toe groot genoeg was, zodat de everzwijnen zich niet lang rond de lokplaatsen hoeven op te houden. Gehoopt wordt dat de winter daar verandering in brengt. Er wordt ook nog altijd met vangkooien gewerkt, maar ook die methode leverde tot nu toe niets op. Het houden van een klopjacht was tot nu toe steeds een laatste optie, omdat grote stukken bos erg nat en ondoordringbaar zijn. Begin februari werd dan toch een eerste klopjacht gehouden, die echter niks opleverde. Momenteel heeft de bevoegde afdeling Bos en Groen van het Ministerie van de Vlaamse gemeenschap samen met de plaatselijke jagers een nieuwe methode uitgedokterd, maar die willen ze voorlopig geheim houden. 'Wordt vervolgd' lijkt in deze kwestie een passende afsluiter.

Bob Vandendriessche

Begoniastraat 26

B-8020 Oostkamp

